

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

19.08.2024. – 23.08.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 26.08.2024. године

**НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 19.08.2024. – 23.08.2024.**

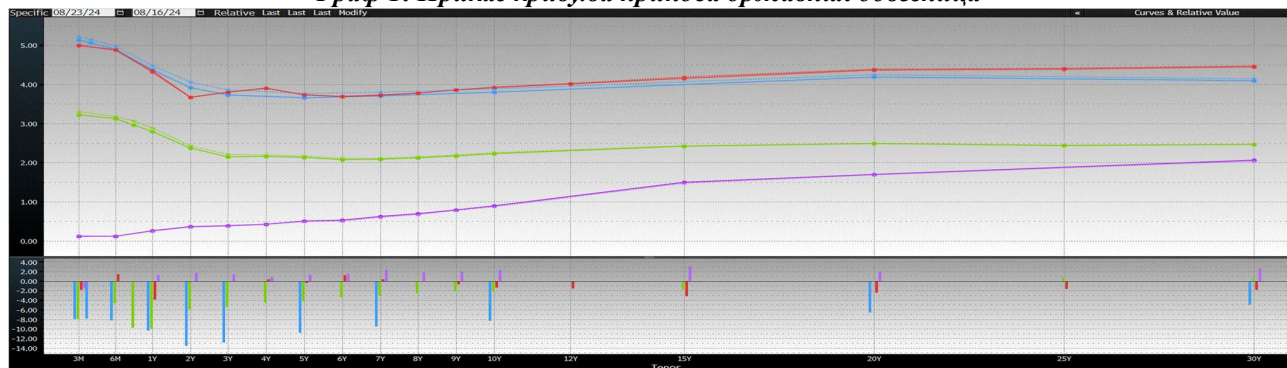
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Зона евра		САД		Велика Британија		Јапан	
	16.8.24	23.8.24	16.8.24	23.8.24	16.8.24	23.8.24	16.8.24	23.8.24
2 године	2.43	2.37	4.05	3.92	3.68	3.68	0.36	0.38
5 година	2.17	2.13	3.76	3.65	3.74	3.73	0.50	0.51
10 година	2.25	2.23	3.88	3.80	3.93	3.91	0.88	0.90

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vbillove

Доспијеће	Приноси		
	16.8.24	23.8.24	
3 мјесеца	3.340	3.229	↓
6 мјесеци	3.169	3.122	↓
1 година	2.906	2.808	↓

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 23.08.2024. године (пуне линије) и 16.08.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЗОНА ЕВРА

Приноси обвезница зоне евра су смањени током прошле недјеље, највише на предњем дијелу криве, а оваква кретања су била под утицајем сличних кретања на тржишту обвезница у САД. Приноси њемачких обвезница су смањени између 2 и 6 базних поена, приноси француских обвезница између 4 и 8 базних поена, а приноси италијанских обвезница између 6 и 13 базних поена.

ЕСВ је објавила да је испреговарани раст плата у зони евра у II кварталу повећан за 3,6% на годишњем нивоу, што је мање од 4,7%, колико је повећање износило у претходном кварталу. За ЕСВ овај индикатор је један од битнијих за расправу о монетарној политици, а успоравање раста иде у прилог очекиваном смањењу каматних стопа ЕСВ сљедећег мјесеца. Објављени записник са јулске сједнице ЕСВ је показао да чланови УВ нису били превише забринути због успоравања пада инфлације, што иде у прилог очекиваном смањењу каматних стопа. Прошле недјеље члан УВ ЕСВ Панета је изразио наду у смањење каматних стопа у септембру, усљед падајуће инфлације и успоравања економије на глобалном нивоу, те сценарио фазе нижих каматних стопа назвао реалистичним, наглашавајући да инфлација успорава. Члан УВ Казакс је изјавио да је спреман да расправља о још једном смањењу, те да је увјерен у повратак инфлације на 2%, нагласивши управо важност тога да се не одлаже постизање циљаног нивоа инфлације од 2%.

У мјесечном извјештају Deutsche Bundesbank је објављено да су колективно договорена повећања примања у прољеће повећана за 4,2% и наглашено да захтјеви синдиката остају високи (захтијевају повећање плата

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

између 7% и 19% за период од 12 мјесеци). Снажан раст плата у Њемачкој вјероватно би могао одржати инфлацију високом, што представља додатну препреку у борби ЕЦБ са враћањем инфлације на ниво од 2%. Deutsche Bundesbank наводи да не очекује да ће се Њемачка суочити са значајнијим економским падом, под условом да не дође до нових негативних шокова, упркос изненађујућој контракцији која је забиљежена у II кварталу.

На крају прошле недјеље објављени су резултати истраживања ЕЦБ за јули према којима су очекивања потрошача за инфлацију у зони евра за наредних годину дана остала непромијењена у односу на претходни мјесец на нивоу од 2,8% (очекиван је благи пад на 2,7%), док су за наредне 3 године инфлаторна очекивања повећана на 2,4% са претходних 2,3% (очекивано да неће бити промјена).

Табела 3: Кретање економских индикатора за зону евра

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни
			стање	период
1.	Стопа инфлације – ЕЗ (финал.)	ЈУЛ	2,6%	2,5%
2.	Стопа темељне инфлације – ЕЗ (финал.)	ЈУЛ	2,9%	2,9%
3.	Output грађевинског сектора – ЕЗ (Г/Г)	ЈУН	-	-2,1%
4.	РМП композитни индекс – ЕЗ (прелим.)	АВГ	50,1	50,2
5.	РМП индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (прелим.)	АВГ	45,8	45,8
6.	РМП индекс услужног сектора – ЕЗ (прелим.)	АВГ	51,7	51,9
7.	Индекс повјерења потрошача – ЕЗ (прелим.)	АВГ	-12,6	-13,0
8.	Биланс текућег рачуна – ЕЗ (у милијардама EUR)	ЈУН	-	37,6
9.	Трговински биланс – Шпанија (у милијардама EUR)	ЈУН	-	-2,35
10.	Произвођачке цијене – Њемачка (Г/Г)	ЈУЛ	-0,8%	-1,6%
11.	Малопродаја – Француска (Г/Г)	ЈУЛ	-	-0,6%
12.	Стопа незапослености – Финска	ЈУЛ	-	8,3%

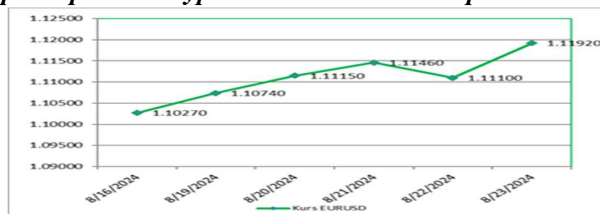
САД

Током протекле недјеље фокус је био усмјерен на симпозијум који се одржава у Jackson Hole-у и саопштење предсједника Повела који је јасно сигнализовао да ће Фед почети да смањује каматне стопе у септембру. Повел је на симпозијуму изјавио да је “смјер кретања јасан, а вријеме и темпо смањења каматне стопе ће зависити од пристиглих података, еволуирања изгледа и равнотеже ризика“. Иако је Повел престао јасно наговјештавати колико би то смањење могло да буде, јасно је нагласио да је централна банка спремна прилагодити политику како би заштитила тржиште рада од даљег слабљења. Признао је недавни напредак у кретању инфлације, која се посљедњих мјесеци успорила након забиљеженог застоја почетком године, те додао да је побољшано његово повјерење у то да је инфлација на одрживом путу да се врати на циљани ниво од 2%. Током недјеље је објављен и записник са посљедње сједнице FOMC-а одржане 30. и 31. јула, гдје је неколико званичника признало да је постојао разлог за смањење каматних стопа за 25 базних поена. ”Већина“ је сматрала да су промјене наредног мјесеца примјерене, док су поједини примијетили ризик од озбиљнијег погоршања на тржишту рада. Након ревизије података о броју нових радних мјеста, на тржишту новца је дошло до повећаних очекивања смањења каматних стопа Феда, те се сада очекује смањење за 100 базних поена у овој години. Предсједник Феда из Миниаполиса Кашкари је изјавио да је прикладно разговарати о потенцијалном смањењу каматних стопа у САД у септембру због повећане вјероватноће слабљења тржишта рада. Ова изјава долази након што су предсједник Феда из Ст. Луиса Мусалем и предсједник Феда из Атланте Бостиц такође наговјестили могуће смањење референтне каматне стопе у наредном мјесецу. Упркос напретку кретања инфлације, Кашкари је указао на “забрињавајуће знакове“ на тржишту рада. Међутим, Кашкари не види потребу за смањењем каматних стопа већим од 25 базних поена, наводећи мање нивое отпуштања и захтјеве незапослених за помоћ који не указују на значајније погоршање.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Водећи индекс ЈУЛ	-0,4%	-0,6%	-0,2%
2.	МВА апликација за хипотекарне кредите 16. август	-	-10,01%	16,8%
3.	Број иницијални захтјеви незапослених за помоћ 17. август	232.000	232.000	228.000
4.	Континуирани захтјеви незапослених 10. август	1.870.000	1.863.000	1.859.000
5.	PMI индекс прерађивачког сектора П АВГ	49,5	48,0	49,6
6.	PMI индекс услужног сектора П АВГ	54,0	55,2	55,0
7.	Композитни PMI индекс П АВГ	53,2	54,1	54,3
8.	Продаја нових кућа (М/М) ЈУЛ	1,0%	10,6%	0,3%

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недеље

USD је депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,1027 на ниво од 1,1192.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Задуживање Владе Велике Британије у јулу је било веће од очекиваног нивоа, чиме су се проширили буџетски изазови са којима се суочава министарка финансија Ривс. Према подацима Канцеларије за националну статистику, задуживање јавног сектора је износило 3,1 милијарду GBP у јулу (1,8 милијарди GBP више него у истом мјесецу 2023. године), што је највиши забиљежен ниво од 2021. године. Подаци су значајно надмашили очекивања Канцеларије за буџетску одговорност од 0,1 милијарди GBP и очекивања економиста од 1,5 милијарди GBP. Подаци наглашавају потешкоће лабуристичке владе да финансира свој програм усљед повећања нивоа дуга. Јавни дуг је износио 99,4% БДП-а, због повећања потрошње током пандемије Ковид-19, што је ниво који је посљедњи пут виђен почетком 1960-их. Ривс има за циљ да уведе ”десетогодишњу формулу“ у октобарски буџет, која ће повећати закупнине у Великој Британији за мјеру стопе инфлације плус додатних 1%.

Пословна активност у Великој Британији у августу је доживјела убрзање раста на мјесечном нивоу, док су трошковни притисци смањени на најнижи ниво од јануара 2021. године, што потенцијално отвара пут за даље смањење каматних стопа. Економисти су повећали прогнозе раста БДП-а у Великој Британији за ову и наредну годину. Нови подаци Министарства финансија откривају да прогнозери сада очекују да ће економски раст достићи 1,1% за 2024. годину, што је више у односу на 0,9% колико је забиљежено у прошлом мјесецу, док су прогнозе за 2025. годину побољшане на 1,4% са просјечних 1,3%. Ово је улиједило након прве половине године која је била боља него што се очекивало, са оствареним БДП изнад очекивања и инфлацијом која се креће према циљаном нивоу БоЕ од 2%. Међутим, постоји широк распон у прогнозама раста БДП-а у 2024. години, између 0,7% и 1,2%.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Ригхтоме цијене кућа (Г/Г) АВГ	-	0,8%	0,4%
2.	PMI индекс прерађивачког сектора П АВГ	52,2	52,5	52,1
3.	PMI индекс услужног сектора П АВГ	52,8	53,3	52,5
4.	Композитни PMI индекс П АВГ	53,0	53,4	52,8
5.	Индекс повјерења потрошача АВГ	-12	-13	-13

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

Током протекле недјеље GBP је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио пад са нивоа од 0,85186 на ниво од 0,84682. GBP је апрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD повећан са нивоа од 1,2944 на ниво од 1,3214. Раст курса GBPUSD био је подржан позитивним економским подацима, достигавши нови тринаестомјесечни максимум након саопштења председника Феда Повела у Jackson Hole-у.

ЈАПАН

Према најновијим подацима CFTC, хед фондови и шпекуланти су промијенили своје позиције у вези са ЈПУ и сада држе нето дуге позиције први пут од марта 2021. године. Величина и брзина ове промјене је историјска. Како је премијер Кисхида најавио да ће се на изборима Либерално-демократске странке у септембру кандидовати за председника, Јапан се припрема за новог вођу. Компанија Alimentation Couche-Tard Inc. је предложила преузимање свог ривала, јапанске компаније Seven & i Holdings Co. Уколико се успјешно спроведе, ово ће бити највеће преузимање јапанске компаније од неке стране компаније.

Очекује се да MPC ВоЈ задржи тренутну монетарну политику на септембарском састанку, али већина економиста очекује још једно повећање каматних стопа касније ове године или у јануару наредне године. Блумберг је објавио да најуноснији начини трговине ЈПУ укључују инвестирање у мексичку активу са вишим приносом. Очекује се да Влада Мексика у другој половини ове године емитује обвезнице деноминоване у ЈПУ са доспијећима од 3 до 20 година и то у шест транши. Према резултатима истраживања које је спровео Bloomberg News, економија Јапана ће се у 2024. години повећати за 0,1%, у 2025. за 1,2%, а у 2026. години за 0,9%.

Према анонимном извору, Министарство финансија Јапана планира да привремену стопу која се користи за рачунање очекиваних исплата камате на државне обвезнице повећа на 2,1% са прошлогодишњег нивоа од 1,5%. Ово повећање значи да ће се трошкови сервисирања дугова за следећу годину повећати за 7% у односу на претходну годину. Компаније из Јапана и земаља чланица AZEC-а (Азијска заједница за нулту емисију) потписале су укупно 68 споразума за сарадњу на енергетској транзицији. Објављено је да ВоЈ разматра укључивање података у вези са платама у своје Танкан истраживање. Циљ овог потеза је анализа трендова плата и коришћење тих података при доношењу одлука из монетарне политике.

Гувернер ВоЈ Уеда је изразио спремност за повећање каматних стопа уколико инфлација настави да се креће ка циљу од 2%, сигнализујући да недавна волатилност тржишта неће пореметити дугорочни план раста каматних стопа. Очекује се да би тајфун Шаншан могао погодити западни Јапан, узрокујући штету и губитке у износу до чак 10 милијарди USD.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни	
			стање	период	
1.	Поруцбине основних машина (Г/Г)	ЈУН	1,1%	-1,7%	10,8%
2.	Трговински биланс (у млрд ЈПУ)	ЈУЛ	-350,0	-621,8	224,0
3.	Извоз (Г/Г)	ЈУЛ	11,5%	10,3%	5,4%
4.	Увоз (Г/Г)	ЈУЛ	14,6%	16,6%	3,2%
5.	РМІ композитни П	АВГ	-	53,0	52,5
6.	РМІ прерађивачког сектора П	АВГ	-	49,5	49,1
7.	РМІ услужног сектора П	АВГ	-	54,0	53,7
8.	Поруцбине машинских алата (Г/Г) Ф	ЈУЛ	8,4%	8,4%	9,7%
9.	Инфлација (Г/Г)	ЈУЛ	2,7%	2,8%	2,8%
10.	Темелна инфлација (Г/Г)	ЈУЛ	2,7%	2,7%	2,6%
11.	Продаје широм земље (Г/Г)	ЈУЛ	-	5,5%	14,0%

ЈПУ је током протекле недјеље апрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио пад са нивоа од 162,80 на ниво од 161,58. ЈПУ је апрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио пад са нивоа 147,63 на ниво од 144,37.

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

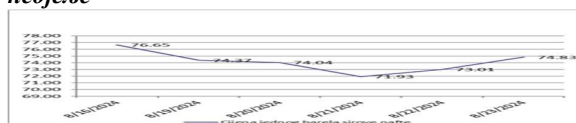
Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедељак је износила 76,65 USD (69,51 EUR). Почетком недјеље цијена нафте је забиљежила приличан дневни пад од скоро 3%, највећи у последње више од 2 недјеље, након саопштења представника САД да је Израел прихватио приједлог прекида ватре како би се зауставио рат у Гази. У Либији се производња на нафтном пољу Ваха вратила на нормалан ниво од око 300.000 барела дневно, након што су радови на одржавању цјевовода завршени раније него што је очекивано. Ипак, поље Шарара још увијек није у функцији. Пад цијене нафте је настављен у уторак и сриједу, када је цијена поново пала близу најнижег нивоа од јануара, усљед тога што је забринутост због успоравања економије САД превагнула над вијестима о смањењу залиха. Подаци ЕИА показују значајније смањење залиха сирове нафте од очекиваног. Наиме, залихе су смањене за 4,649 милиона барела, а очекивано је смањење од 2,2 милиона барела. Цијена нафте је у четвртак коригована навише усљед повећања склоности ка ризику. Министарство за нафту Ирака је потврдило своју посвећеност добровољним смањењима производње која уводи ОПЕС+, те предузима значајне кораке за смањење производње нафте. Ирак и Казахстан су усвојили нове планове за додатна смањења понуде нафте како би прилагодили производњу која је премашивала квоте ОПЕС+. Ирак планира да производњу смањи за додатних 90.000 барела дневно у августу, док Казахстан планира додатно смањење од 49.000 барела дневно. Према изјави премијера Египта Мадбулија ова земља намјерава да врати производњу нафте и гаса на уобичајене нивое до 2025. године уз помоћ међународних партнера. Након недавних великих открића, укључујући велико поље Зохр, Египат жели да постане регионално чвориште за течни природни гас. Цијена нафте је у петак повећана усљед повећања ризика и ескалације конфликта на Блиском истоку. Фјучерси на сирову нафту порасли су на 79,5 USD по барелу. Што се тиче понуде нафте, очекује се да ће у 2025. години на тржишту постојати вишак, чак и ако ОПЕС+ задржи понуду на истом нивоу.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 74,83 USD (66,86 EUR), што представља смањење од 2,37% на недјељном нивоу.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

Одржање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедељак цијена једне fine унце злата је износила 2.508,01 USD (2.274,43 EUR). Почетком недјеље цијена злата је благо смањена, након што је достигла рекордну вриједност од 2.509,93 USD по унци. Овај раст је узрокован потражњом за сигурним инвестицијама и очекивањем смањења каматних стопа у САД. Ово је први пут у историји да златна полуга вриједи милион USD. Од почетка године цијена злата је повећана за 20%, што је подстакнуто очекивањем смањења каматних стопа Феда, ескалацијом геополитичких тензија и куповинама централних банака. Цијена злата је достигла нови рекордно висок ниво у уторак на затварању тржишта, а током трговања је биљежила још виши ниво, до изнад 2.530 USD, да би се до краја трговања кориговала наниже. У међувремену, објављен је податак да је увоз злата у Кину у јулу смањен за 24%, на ниво од 44,6 тона, што је најниже у последње више од 2 године. Пад увоза је последица рекордних цијена које одвраћају инвеститоре од куповина. У сриједу је цијена остала готово непромијењена, на нивоу од око 2.500 USD. Financial Times је објавио податке WGC (World Gold Council), према којима су недавни раст цијене подстакли институционални инвеститори и позиције хед фондова са антиципираним растом цијене. Међутим, у четвртак је цијена злата смањена за скоро 1% у односу на претходни дан, испод нивоа 2.500 USD на којем се налазила од петка прошле недјеље. До корекције цијене злата је дошло након што су за тржиште САД објављени позитивни PMI подаци, што је утицало на апрецијацију USD током јучерашњег трговања. На крају недјеље цијена злата је повећана након говора председника Феда Повела на конференцији у Jackson Hole-у, у којем је он дао најјаснији сигнал досад да ће Фед започети са смањивањем каматних стопа у септембру. Потрага за сигурнијим улагањима током геополитичких ризика и неизвјесност пред изборе у САД допринијели су тренду раста цијене, као и куповине централних банака и потрошача из Азије. Аустралијски произвођач злата Ramelius Resources потврдио је да и даље очекује производњу злата између 270.000 и 300.000 унци у 2025. години. На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.512,59 USD (2.244,99 EUR), што представља повећање од 0,18% на недјељном нивоу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

